

خانم اخوان دبیرستان هیأت امنای امام جعفر صادق (ع) عربی (۲) درس دوم، مهر ۱۴۰۰

آمادگی نخستین

ترجم عبارات التالیة:

۱- إن تَنْصُرُوا اللَّهَ ، يَنْصُرْكُمْ :

۲- إن أَحْسَنْتُمْ ، أَحْسَنَّا لَأَنْفُسِكُمْ :

۳- مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ، فَهُوَ مِنَ الْخَاسِرِينَ :

۴- مَنْ غَلَبَتْ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ ، فَهُوَ مِنْ شَرِّ الْبَهَائِمِ :

۵- مَا تَقَدَّمُوا مِنْ خَيْرٍ ، يَعْلَمُهُ اللَّهُ :

۶- مَا فَعَلْتَ مِنَ الْخَيْرَاتِ ، وَجَدْتَهَا دُخِيرَةً لِآخِرَتِكَ:

۷- أَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ :

۸- إِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ ، قَالُوا سَلَامًا:

پس از ترجمه به سوال های زیر پاسخ دهید :

۱- نوع فعل ها را در هر عبارت مشخص کنید .

۲- آیا تغییری در پایان فعل های ماضی و مضارع می بینید؟(ساکن شدن آخر فعل یا حذف شدن ن)

۳- به ترجمه خود نگاه کنید آیا در ترجمه فعل ها با توجه به ماضی یا مضارع بودن آنها تغییری ایجاد کردید ؟

۴- به نظر شما چه عاملی باعث تغییر در ظاهر و معنای فعل ها شده است ؟

۵- شما برای ساختار عبارت های بالا چه اسمی را پیشنهاد می کنید ؟

اسلوب شرط روشی است که در آن هر عملی به شرط انجام عمل دیگر صورت می گیرد . روش منطقی است که بیان می کند اگر یک فعل یا اقدامی صورت بگیرد ، در ادامه ، آن فعل ، یک نتیجه به همراه خواهد داشت .

❖ ارکان شرط : ادات شرط ، فعل شرط ، فعل جواب شرط

بررسی ساختار جمله های شرطی :

۱- جمله های شرطی **با یکی از ادوات شرط شروع می شود** و بین ادات شرط و فعل شرط هیچ فاصله ای نیست .

✚ ادات شرط : **إِنْ (اگر) - مَنْ (هر کس ، هر که) - ما (هر چه) - أَيْنَمَا (هر جا)**

إذا (هر گاه ، اگر) ← ادات شرط غیر جازم است.

۲- در جملات شرطی دو فعل (شرط و جواب شرط) وجود دارد .
✚ فعل شرط: در جملات شرط به فعل اول ، فعل شرط می گوئیم .
✚ جواب شرط : در جملات شرطی به فعل دوم جواب شرط می گوئیم .

۳- ادات شرط چه تغییری در **معنای فعل** ایجاد می کند ؟
ترجمه جمله های شرطی : **جمله های شرطی معنای مضارع دارد** . مضارعی که گرایش به آینده دارد .

إِنْ تَدْرُسْ ، تَنْجَحْ . اگر درس بخوانی ، موفق می شوی . (هر دو فعل مضارع است)
فعل شرط : مضارع التزامی (بخوانی ، خوانی) جواب شرط : مضارع اخباری (می شوی)

مَنْ صَبَرَ ، ظَفَرَ . هر کس صبر کند ، پیروز می شود / هر کس صبر کرد ، پیروز شد .
هر دو فعل ماضی است . ترجمه فعل ماضی به هر دو شکل درست است .
(ترجمه به ماضی ساده یا ترجمه به مضارع التزامی و اخباری)

۴- ادات شرط چه تغییری در **ظاهر فعل** ایجاد می کند ؟
فعل ماضی : ادات شرط در آخر فعل ماضی **تغییری ایجاد نمی کند** .

ما خَلَقَ اللهُ ، زَانَهُ . آنچه خدا بیافریند (آفرید) ، آن را زینت می دهد (زینت داد) .
إِذَا تَمَّ الْعَقْلُ ، نَقَصَ الْكَلَامُ . هرگاه عقل کامل شود (کامل شد) ، سخن کوتاه می شود (کوتاه شد) .

مَنْ فَكَّرَ قَبْلَ الْكَلَامِ ، قَلَّ خَطْوُهُ . هر کس پیش از سخن گفتن بیندیشد (اندیشید) خطایش کم می شود (کم شد) .

فعل مضارع : ادات شرط (به جز إذا) ، **فعل مضارع را مجزوم می کند** ؛ یعنی اعرابش را می گیرد .
اگر آخر فعل مضارع **ـُ** داشته باشد آن را **ـِ** می کند .

اگر آخر فعل مضارع **ن** داشته باشد ، **ن** را حذف می کند غیر از نون جمع مؤنث (يَفْعَلْنَ ، تَفْعَلْنَ)

إِنْ تَزْرَعْ خَيْرًا ، تَحْصُدْ سُورًا .
اگر خوبی بکاری ، شادمانی برداشت می کنی .

مَا تَقْتُمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ ، يَعْلَمُهُ اللَّهُ .
هر چه از خوبی برای خودتان پیش بفرستید ، خداوند آن را می داند .

مَا تَجْمَعْنَ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا مِنَ الْأَعْمَالِ الْخَيْرِ ، تَجِدْنَ ثَمَرَتَهَا فِي الْآخِرَةِ .

هر چه از کارهای خوب در این دنیا جمع کنید ، نتیجه آن را در آخرت می بینید .

۵- **مَنْ** شرطی همیشه به شکل مفرد ، یعنی (هر کس ، هر که) ترجمه می شود و فعل پس از آن هم به شکل سوم شخص مفرد است .

مَنْ يُحَاوِلْ كَثِيرًا ، يَصِلْ إِلَى هَدَفِهِ .
هر کس بسیار تلاش کند ، به هدفش می رسد .

مَنْ يَقْصُرْ فِي الْعَمَلِ ، لَا يَصِلْ إِلَى هَدَفِهِ .
هر کس در کار کوتاهی کند ، به هدفش نمی رسد .

مَنْ تَغْتَبْ ، تَطْرُدْ .
هر کس غیبت کند ، به هدفش نمی رسد .

۶- آیا جمله شرطی ساختار دیگری دارد ؟ بله

ادات شرط + فعل شرط + فت + جواب شرط

گاهی جواب شرط یک **جمله اسمیه** ، **فعل امر** ، **نهی** یا **مستقبل** است که در این صورت ، (**فت**) بر سر جواب شرط می آید .

➤ جواب شرط یک **جمله اسمیه** : وَ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ، فَهُوَ حَسْبُهُ .

هر کس بر خدا توکل کند ، پس او برایش بس است .

➤ جواب شرط یک **فعل امر** : إِنْ دَخَلْتَ بَيْتَكَ ، فَسَلِّمْ .
اگر به خانه ات وارد شدی ، سلام کن .

➤ جواب شرط یک **فعل نهی** : إِذَا تَجِبُ الصِّدْقَ ، فَلَا تَكْذِبْ .
اگر راست گویی را دوست داری ، پس دروغ نگو .

➤ جواب شرط یک **فعل مستقبل** : إِنْ تَقْرَأْ إِِنْشَائِكَ ، فَسَوْفَ يَنْبَغِي زَمِيلَكَ الْمُشَاغِبِ .

اگر انشایت را بخوانی ، همکلاسی شلوغ کننده ات ، آگاه خواهد شد .

۷- جواب شرط با چه چیزهایی شروع نمی شود ؟ حروف عطف (و ، ثُمَّ ، أَوْ ، لَمْ ، لَكِنَّ ، بَلْ ، حَتَّى) به جز **ف**

فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ .
هر کس ببخشد و اصلاح کند ، پس پاداش او با خداست .

۸- واژه های وَ اِنْ - وَ لَوْ - لَنْ ، در جمله ها چگونه معنا می شود ؟

✚ وَ اِنْ : می شه : حتی اگر ، اگر چه (هر چند)

✚ وَ لَوْ : می شه : حتی اگر ، اگر چه

✚ لَنْ : می شه : حتی اگر ، اگر چه

* اَلْعَالَمِ حَتَّى وَ اِنْ كَانَ مَيِّتًا . دانشمند زنده است ، اگر چه مرده باشد .

* بَعْضُ التَّجَارِبِ وَ اِنْ كَانَتْ قَلِيلَةً وَ لَكِنَّهَا مُفِيدَةٌ لَنَا جِدًّا .

برخی تجربه ها ، هر چند اندک باشند ؛ ولی برای ما بسیار مفید است .

* فَمِنْ عَنِ مَجْلِسِكَ لِأَبِيكَ وَ مُعَلِّمِكَ وَ اِنْ كُنْتَ أَمِيرًا .

برای احترام به پدر و معلمت از جایت برخیز ؛ اگر چه (حتی اگر) فرمانده باشی .

* أَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بَرْجٍ مُّشِيدَةٍ . (نساء آیه ۷۷)

هر کجا باشید مرگ شما را فرا می رسد ؛ حتی اگر در کاخهای محکم باشید .

یادآوری :

انواع مَنْ : اسم استفهام ، اسم موصول ، اسم شرط

✚ اسم استفهام : در ابتدای جمله می آید .

✚ مَنْ ذَا الَّذِي أَوْجَدَهَا فِي الْجَوِّ مِثْلَ الشَّرَرَةِ کیست این که آن را در فضا مانند پاره آتش پدید آورد

مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مَرْقَدِنَا چه کسی ما را از آرامگاهمان برانگیخت مَنْ هُوَ

✚ اسم موصول : بیشتر در میان جمله می آید و معنای (کسی که ، کسانی که) می دهد .

✚ رَأَيْتُ مَنْ يُسَاعِدُونَ بِالْمَحْرُومِينَ . کسانی را که به محرومان کمک می کردند را دیدم .

لا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتًا . به کسانی که در راه خدا کشته می شوند ، مرده نگوئید .

✚ اسم شرط : مَنْ يَتَجَسَّسُ فِي الْأُمُورِ الْأَخْرَيْنِ ، فَسَوْفَ يُفْضَخُ .

هرکس در کارهای دیگران تجسس کند ، رسوا خواهد شد .

انواع ما: اسم استفهام ، اسم موصول ، حرف نفی ، اسم شرط ...

✚ اسم استفهام : فقط ابتدای جمله می آید و اگر از جمله حذف شود معنای آن ناقص می شود .

ما دَلِيلٌ هَذِهِ الْأَعْمَالِ الَّتِي تَفْعَلُهَا . دلیل این کارهایی که انجام می دهی چیست ؟

✚ اسم موصول : ابتدا یا وسط جمله می آید . معنای (چیزی که ، آنچه که) دارد .

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ . آنچه در آسمانها و زمین است از آن اوست .

✚ ما نفی :

مای نافییه ، بر سرفعل ماضی ، مضارع و جمله اسمیه می آید و معنای جمله را منفی می کند .
اگر از جمله حذف شود معنای جمله برعکس (مثبت) می شود ولی جمله ناقص نمی شود .

ما قَسَمَ اللهُ لِلْعِبَادِ شَيْئاً أَفْضَلَ مِنَ الْعَقْلِ . خداوند چیزی را برتر از عقل برای بندگان تقسیم نکرده است .

ما أُجِبُّ أَنْ أَكَلَ الطَّعَامَ فِي هَذَا الْمَطْعَمِ . دوست ندارم در این رستوران غذا بخورم .

ما عندي هذا المقدار من النقود . این مقدار پول ندارم .

✚ ما شرط :

مای شرط فقط ابتدای جمله می آید و معنای هرچه ، چیزی که دارد .

کلمه پس از آن حتماً یک فعل است . پس از آن حداقل دو جمله کامل (فعل شرط و جواب شرط) وجود دارد .

ظاهر فعل مضارع را می تواند تغییر دهد . هرگاه بعد از (ما) فعل مضارع تغییر یافته دیدید ، حتماً (ما) شرطیه است .

ما يَعْمَلُ الْمَرْءُ يَجِدُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ . هرچه انسان انجام دهد آن را در روز قیامت می یابد .

ما ارادَ الانسانُ قَدَرَ عَلَى الْحُصُولِ عَلَيْهِ . هرچه را انسان اراده کند ، می تواند آن را به دست آورد .